

Een sterk regionaal netwerk als basis voor vakmanschapsbevordering en innovatie

Subsidieaanvraag ROP Zuid-West voor het jaar 2020

aan

Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds Bouw & Infra

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding**
- 2. Doelstellingen, taken en structuur**
- 3. Organisatie ROP Zuid-West**
- 4. Situatieschets vakopleidingen – instroom leerlingen in de restauratiesector**
- 5. Kernactiviteiten ROP Zuid-West in 2020**
- 6. Resultaatdoelstellingen ROP Zuid-West in 2020**
- 7. Begroting ROP Zuid-West in 2020**

1. Inleiding

Monumenten bepalen de sfeer en het karakter van een stad of dorp. Ze zijn onderdeel van ons cultureel erfgoed en worden daarom beschermd, bewaard en gerestaureerd. Restauratiekwaliteit vereist gespecialiseerd vakmanschap. Het voortbestaan van onze monumenten en hun cultuurhistorische waarden hangt af van goed opgeleide en enthousiaste restauratievaklieden. Maar ook uit economisch oogpunt is het belangrijk dat er voldoende gekwalificeerde vaklieden zijn. Herbestemming van (cultuurhistorisch waardevol) erfgoed is immers een belangrijke maatschappelijke opgave. Daarnaast zijn monumenten uit toeristisch oogpunt van grote betekenis. Hoe dragen wij eraan bij dat er voldoende vaklieden in de restauratiesector zijn?

De Restauratie Opleidingsprojecten (ROP's) stimuleren mensen om voor een restauratieopleiding te kiezen. Een restauratieopleiding maakt hen breder inzetbaar voor de restauratie-, onderhouds- en herbestemmingswerkzaamheden binnen de bouwsector en biedt ze daarmee een goed perspectief. ROP's helpen bij het vinden van een opleidingsplaats vanuit hun spilfunctie binnen de vakmanschapsopleidingen.

De sterke verbinding met de regio is de kracht van een ROP. De ROP-coördinatoren hebben nauwe contacten met onder meer overheden, opdrachtgevers, monumenteigenaren, restauratiebedrijven, monumentenorganisaties, subsidieverstrekkers, opleidingsbedrijven en ROC 's. Ook hebben zij veel kennis van de ontwikkelingen binnen het monumentenveld, van de werkvloer tot op beleidsniveau. De aanbeveling van het Interprovinciaal Overleg (IPO) aan de minister van OCW om de ROP's te blijven ondersteunen ¹⁾ verwijst naar de betekenis van de ROP's.

Een ROP onderscheidt zich van andere organisaties door heel concreet leerlingen te koppelen aan leer-werkplekken. Dat is feitelijk ook de basis voor vakmanschapsopleidingen. ROP schakelt en makelt.

Vanuit die bijzondere positie kan en wil ROP die rol van verbinder en stimulator vervullen. Ze wil samen optrekken met andere stakeholders in een specifieke sector om het restauratievakmanschap te bevorderen en te versterken.

ROP zet in op "leren met je handen". Door het in de praktijk te doen onder begeleiding van deskundige leermeesters wordt er vakmanschap ontwikkeld. De activiteiten van een ROP leiden tot excellente vaklieden, die breed inzetbaar zijn. Daardoor blijven ook in de toekomst de kennis, ervaring en kwaliteit aanwezig om onze monumenten in stand te kunnen houden.

Rogier Havermans,
Algeheel coördinator ROP Zuid-West

1) Brief IPO d.d. 6 december 2017: 'Aanbevelingen en inzet provincies voor een toekomstbestendig erfgoedbeleid' (IPO is een samenwerkingsverband van de provinciebesturen)

2. Doelstellingen, taken en structuur ROP Zuid-West

Voor de instandhouding van ons gebouwde erfgoed zijn vakmensen nodig die met kennis van zaken de noodzakelijke werkzaamheden kunnen uitvoeren. Zonder de inzet van vakbekwame mensen lopen deze monumenten gevaar. Het is helaas maar al te vaak voorgekomen dat door een onbekwame en/of een ondeskundige uitvoering van werkzaamheden schade is toegebracht aan monumenten. Dat betekent dan ook dat (subsidie)gelden niet doelmatig en efficiënt zijn besteed. Om dat te voorkomen zijn vanuit de bouwsector, het ministerie van OCW en de provinciale overheden de Restauratie Opleidingsprojecten (ROP's) ontstaan.

Doelstellingen

Nut en noodzaak van de ROP's is er heden ten dage niet minder op geworden. Integendeel, de instroom en doorstroming van leerlingen in het restauratievakgebied is verder onder druk komen te staan. Het belang van vakmanschapsbevordering in de restauratie-, onderhouds- en herbestemmingssector wordt daarom breed onderschreven, en is in juni 2018 ook opgenomen in de nieuwe beleidsnota van het ministerie van OCW "*Erfgoed telt. De betekenis van erfgoed voor de samenleving*". De waarde van vakmanschap voor de instandhouding van erfgoed wordt daarin onderstreept. Om de zorgelijke situatie te verbeteren worden extra inspanningen in het vooruitzicht gesteld.

De ROP's leveren een belangrijke bijdrage aan het behoud van het vakmanschap. De doelstellingen van de ROP's zijn:

- a) het op peil houden van het aantal vaklieden in de restauratie, waaronder timmerlieden, metselaars, dakdekkers en andere gespecialiseerde beroepen, ten behoeve van de restauratie en de instandhouding van monumentale gebouwen in Nederland;
- b) het behouden, ontwikkelen, stimuleren en mede uitvoeren van opleidingen in de restauratiesector om daarmee het vakmanschap in de sector te behouden en de kwaliteit van de vaklieden te versterken;
- c) het op elkaar afstemmen van vraag en aanbod binnen het restauratievakgebied;
- d) het initiëren, ontwikkelen en in stand houden van een netwerk gericht op:
  - het bevorderen van leer-werkplekken in de restauratie- en herbestemmingssector;
  - het bevorderen van de instroom en doorstroming van restauratieleerlingen;
  - een kwalitatieve uitvoering van restauratie- en herbestemmingsprojecten door gekwalificeerde bedrijven met inzet van gekwalificeerde leermeesters;
- e) het uitwisselen van kennis en kunde op het gebied van de restauratieopleidingen;
- f) het verrichten en bevorderen van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Taken

Om invulling te geven aan bovengenoemde doelstellingen zijn voor 2020 de volgende taken c.q. kernactiviteiten geformuleerd:

- 1 Het creëren van leer-werkplekken in de restauratie gericht op een zo groot mogelijke instroom van leerlingen, zij-instromers en personen met een afstand tot de arbeidsmarkt inclusief statushouders.
- 2 Zorg dragen voor een sterke positie c.q. infrastructuur voor restauratievakmanschap in de regio en het in stand houden, verbreden en vernieuwen van het ROP-netwerk.
- 3 Het vergroten van de belangstelling en waardering voor het vakmanschap in de restauratiesector; promotie van vakmanschapsopleidingen.
- 4 Bevorderen dat ROC 's en/of opleidingsbedrijven de keuzemodule "Basis restauratie Timmeren / Metselen" gaan aanbieden. Het aantal keuzemodules uitbreiden met praktijkgerichte aanvullende instructies.
- 5 Bevorderen van het gebruik van innovatieve technieken binnen vakmanschapsopleidingen; het bevorderen van productvernieuwing binnen het ambachtelijk werk.

Structuur

ROP Nederland is een stichting waarin de vijf regionale ROP's vertegenwoordigd zijn. Die vijf ROP-regio's zijn:

- ROP Noord-Nederland: Groningen, Fryslân en Drenthe
- ROP Oost / RIBO: Overijssel en Flevoland
- ROP Midden West: Utrecht en Noord-Holland
- ROP Zuid-West: Zuid-Holland en Zeeland
- ROP Zuid / Stichting Behoud Monumenten Brabant: Noord-Brabant en Limburg.

Erfgoed Zeeland te Middelburg treedt op als centrale projectcoördinator voor ROP Zuid-West. Het bestuur van de stichting ROP Zuid-West is verantwoordelijk voor het welslagen van het ROP in de regio Zuid-West.

De regionale ROP-coördinatoren komen ca. 5x per jaar bijeen om praktijkervaringen te delen, ontwikkelingen binnen de restauratieopleidingen te bespreken, gezamenlijke activiteiten te ontwikkelen etc.

3. Organisatie ROP Zuid-West

De stichting ROP Zuid-West omvat twee werkgebieden: de provincies Zuid-Holland en Zeeland. Het bestuur van de stichting bestaat uit de volgende personen:

- Terry van Ditmars, voorzitter;
- Ben de Vries, secretaris;
- Ed de Graaf, penningmeester

De stichting ROP Zuid-West is vertegenwoordigd in de stichting ROP NL. In deze stichting werken de vijf regionale ROP's samen.

De stichting ROP Zuid-West heeft twee coördinatoren: John Akkermans voor de provincie Zeeland en Johan van Oosterhout voor de provincie Zuid-Holland.

Stuurgroepen ROP Zuid-West

Beide werkgebieden kennen een eigen stuurgroep, waarin de betrokkenheid van de verschillende partijen (provincie, gemeenten, restauratiebedrijven, beroepsonderwijs) is geborgd.

De samenstelling van de stuurgroep Zeeland luidt als volgt:

- Ed de Graaf, namens het bestuur en tevens voorzitter van de stuurgroep;
- Niels Hazenoot, projectleider BV Monumentenbeheer Middelburg;
- Stijn Guillet, Aannemingsbedrijf Leenhouts;
- Stef Abrahamse, Scalda-college;
- Erik Jan Brans, RDH-architecten;
- Berit Sens, provincie Zeeland;
- David Koren, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland;
- John Akkermans, coördinator ROP Zuid-West/Zeeland / Bouwmensen Zuid-West.

De samenstelling van de stuurgroep Zuid-Holland luidt als volgt:

- Terry van Ditmars, namens het bestuur en tevens voorzitter van de stuurgroep;
- Ben de Vries, Voortgezet Onderwijs
- Wim Schouten, Bouwmensen;
- Onno Helleman, Erfgoedhuis Zuid-Holland;
- Gerard Jan van Leer, Architectenbureau Di't;
- Olle de Graad, Bouwbedrijf Burgy;
- Patty van der Kleij, provincie Zuid-Holland;
- Johan van Oosterhout, coördinator ROP Zuid-West/Zuid-Holland

De stuurgroepen adviseren, doen aanbevelingen, begeleiden, promoten, openen deuren en bieden ingangen. Daarnaast fungeren de stuurgroepen als klankbord voor de ROP-coördinatoren. De stuurgroepen komen gemiddeld 2 à 3 maal per jaar bij elkaar.

Tijdens de vergaderingen wordt ingegaan op zaken waar de coördinatoren in hun dagelijkse activiteiten tegenaan lopen. Ook worden de landelijke ontwikkelingen en knelpunten besproken.

ROP-erkenningsformulier voor ROP-leerlingbouwplaats

Met het wegvallen van Fundeon heeft ROP NL een eigen ROP-erkenningsformulier ontwikkeld. De ervaringen hiermee zijn prima, zodat deze werkwijze wordt gecontinueerd.

4. Situatieschets vakopleidingen – instroom leerlingen in de restauratiesector

De provincies Zeeland en Zuid-Holland hebben gezamenlijk bijna 13.000 rijksmonumenten binnen hun gebied. Het gaat daarbij om een grote verscheidenheid aan cultureel erfgoed met veel verschillende categorieën monumenten en bouwstijlen. Naast meer dan 7600 woonhuizen/woningcomplexen betreft de verzameling rijksmonumenten onder meer ruim 1700 boerderijen, 760 kastelen, landhuizen en buitenplaatsen, 670 religieuze gebouwen en 160 overheidsgebouwen. Het is overigens veel meer dan alleen een verzameling van losse monumentale objecten. Het gebouwde erfgoed betreft overigens ook meer dan alleen de rijksmonumenten, het gaat ook om gemeentelijke monumenten, beschermde stads- en dorpsgezichten, cultuurhistorisch waardevolle structuren en landschapselementen, archeologie, roerend erfgoed .... als ook immaterieel erfgoed.

Het belang van erfgoed

Erfgoed vertegenwoordigt een grote maatschappelijke en economische waarde. Daar moet zuinig mee worden omgegaan. Erfgoed geeft identiteit aan een gemeenschap, het verbindt inwoners en het heeft ook een economisch belang.

1. Erfgoed geeft karakter

Monumenten, landschappen en historische gebouwen verbinden het verleden met het heden en onderscheiden dorpen en steden van andere plaatsen. Zij vertellen niet alleen het verhaal van een gemeente, maar vormen ook een onmisbare karakteristieke ruimtelijke kwaliteit. Met het oog op de komende Omgevingswet is het van groot belang om erfgoed, als kernkwaliteit van de fysieke leefomgeving, in stand te houden en waar mogelijk te versterken.

2. Erfgoed verbindt

Erfgoed vertegenwoordigt de identiteit van een gemeente en haar bevolking. Het maakt dat mensen zich thuis voelen. Inwoners voelen zich persoonlijk verbonden met specifieke gebouwen en verhalen. Als gemeenschap identificeert men zich met de eigen stad of dorp en haar verleden. Dit alleen al is een belangrijke reden om de herbestemming en doorontwikkeling van monumentale en karakteristieke gebouwen te stimuleren en te bevorderen.

3. Erfgoed vertegenwoordigt economische waarde

Onderzoek heeft aangetoond dat monumenten niet alleen een waarde-verhogende invloed hebben op omliggende panden, maar ook dat erfgoed structureel middelen kan genereren. Elke geïnvesteerde euro in erfgoed heeft een multiplier effect. De aantrekkingskracht van erfgoed bevordert toerisme en recreatie, versterkt het vestigingsklimaat en draagt bij aan de vitaliteit van stad en platteland.

Instandhouding erfgoed

Voor de instandhouding van het erfgoed zijn vakmensen nodig die met kennis van zaken de noodzakelijke werkzaamheden kunnen uitvoeren. Zonder vakbekwame mensen lopen monumenten feitelijk gevaar. Het is al te vaak voorgekomen dat door een onbekwame en ondeskundige uitvoering van werkzaamheden schade is toegebracht aan monumenten.

Er is een goede “infrastructuur voor vakmanschap” nodig om het erfgoed in stand te houden. Daar schort het nu zeer aan. Zowel de instroom als doorstroming van restauratieleerlingen is minimaal. Het betreft hier het totale spectrum van vaklieden: van restauratietimmerlui, -metselaars, -stukadoors, -schilders, -smeden, voegers, leidekkers, koperslagers, zinkbewerkers tot natuursteenbewerkers en andere specialistische kleine beroepsgroepen. Ook uit economisch oogpunt is het belangrijk dat er voldoende gekwalificeerde vaklieden zijn. Instandhouding en herbestemming van (cultuurhistorisch waardevol) erfgoed zijn belangrijke maatschappelijke opgaven, met name ook uit oogpunt van duurzaamheid. Daarvoor zijn vakbekwame mensen nodig.

Om de situatie te verbeteren zal er structureel anders moeten worden ingestoken. Duidelijk is immers dat het huidige reguliere onderwijsaanbod voor de restauratie-opleidingen tekort schiet. Er zullen nieuwe wegen moeten worden bewandeld, waarbij ook veel meer dan voorheen leerlingen in de praktijk – dus op de bouwprojecten zelf – worden opgeleid. Maar ook verbreding van de doelgroep is nodig. Zij-instromers, statushouders, mensen met een afstand een afstand tot de arbeidsmarkt en vrijwilligers kunnen prima een bijdrage leveren aan de instandhouding van erfgoed.

Voor de instandhouding van erfgoed heb je overigens niet alleen hét traditionele vakmanschap nodig, maar ook kennis en vaardigheden voor het toepassen van nieuwe technieken bij restauratieopgaven (bijv. CNC machines en 3D printers).

Stand van zaken restauratieopleidingen – instroom leerlingen

De feitelijke situatie is dat er een structureel tekort is aan leerlingen. De al bestaande tekorten aan vaklieden kunnen niet worden opgevangen, omdat er simpelweg onvoldoende aanwas van onderop is. Dit gaat niet ook niet één, twee, drie veranderen. Geïnteresseerden moeten immers wel het vooruitzicht hebben dat ze een diploma of een certificaat kunnen behalen. Waar kunnen ze nu nog terecht?

Sinds 2018 is het niet meer mogelijk een volwaardige restauratie timmer of metsel opleiding te volgen omdat deze door het terugbrengen van het aantal crebo's (opleidingen) is opgeheven. ROP Zuid-West stimuleert nu dat de leerlingen die een algemene timmer of metselopleiding volgen en hun praktijkopleiding volgen op een ROP in het vrije deel van de opleiding de keuzemodule “basis restauratie timmeren/metselen” volgen. ROP Zuid-West biedt deze kosteloos aan voor ROP leerlingen.

Het Ministerie van OCW investeert momenteel fors in het Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen (NCE). In samenwerking met NCE is in Zeeland de opleiding Restauratie Specialist gestart. Deze zal in juni 2020 worden afgerond.

Op het Scalda-college in Goes volgen momenteel circa 20 2^e jaars-leerlingen timmeren en metselen de keuzemodule “basis restauratie timmeren/metselen. Ook is gestart met de opleiding “Specialist Restauratie Timmeren (BBL 4). Dit loopt door in 2020. Jaarlijks volgen circa 20 BOL4-leerlingen bij Scalda de restauratiemodule (10 weken), welke wordt afgesloten met een certificaat. In Zuid Holland is gestart met het aanbieden van de keuzemodule “basis restauratie timmeren/metselen” hierover is overleg met de vijf ROC’s in de provincie. Vier leerlingen werken inmiddels aan deze module.

5. Kernactiviteiten ROP Zuid-West

In 2020 zal de presentatie naar buiten onverminderd van groot belang zijn. Zowel via social media als op de bouwboarden van Restauratie Opleidingsprojecten. Regelmatig zullen foto’s van deze projecten op website van ROP NL geplaatst worden en ook interviews met leerlingen. Op social media wordt de aandacht gevestigd op ROP projecten en oproepen geplaatst voor gerichte leerwerkplekken.

Om de bekendheid van restauratie opleidingsmogelijkheden onder jongeren te vergroten willen we zowel aan kinderen van basisscholen (groep 8) als aan jongeren in de onder- en bovenbouw van de VMBO’s kennis laten maken met de Restauratie Opleidingsprojecten. Basisscholen die in de nabijheid van Restauratie Opleidingsprojecten willen we betrekken bij de restauratiewerkzaamheden. We denken hierbij aan te sluiten bij de landelijke behoefte om meer techniek in de basisscholen te brengen met onder andere het aanbieden van gastlessen, excursie naar het project, doe activiteiten op het werk. De VMBO’s willen we ook actief gaan benaderen om de leerlingen inzicht te geven in de opleidingen in de restauratiebranche door gastlessen en excursies.

Met het opheffen van de afstudeerrichting Restauratieopleiding niveau 3 timmeren en metselen is er een hiaat ontstaan voor de jongeren in opleiding werkzaam bij de restauratiebedrijven. Het NCE heeft het initiatief genomen om een nieuwe opleiding ‘Restauratie Specialist’ aan te bieden. In de regio Zuid-West heeft een pilot plaatsgevonden. Omdat deze opleiding zich meer richt op de theorie en niet op de praktische vaardigheden van het restauratieambacht is in de regio Zuid-West de vraag gesteld om hiermee aan de slag te gaan. Na gesprekken met belanghebbende is binnen de ROP stuurgroep een onderzoek gestart naar de mogelijkheden. In 2020 zal hiermee geëxperimenteerd gaan worden.

In 2020 zal in Zuid Holland zal in de regio’s Dordrecht en Gouda extra worden ingezet om op restauratie projecten jongeren in opleiding te plaatsen. Restauratie Opleidingsprojecten in deze regio’s zal bijdragen aan spreiding van opleidingsplaatsen en betrokkenheid van het regionale bedrijfsleven, overheden en het MBO. De kwaliteit van de opleiding zal in 2020 extra aandacht krijgen door het organiseren van excursies naar leerzame projecten en het aanbieden van gastlessen door deskundigen, evenals het organiseren van praktijk masterclasses door excellente vak-restaurateurs.

ROP Zuid-West wil nauw samenwerken met regionale stakeholders. De insteek hierbij is “voeden en gevoed worden”, waarbij wederzijds informatie en kennis wordt uitgewisseld.

Activiteiten

Om uitvoering te geven aan de taken en de bovengenoemde speerpunten worden door ROP Zuid-West in 2020 de volgende activiteiten ontwikkeld:

1) *Het creëren van leer-werkplekken in de restauratie*

Cruciaal voor het opleidingstraject is dat er voldoende ROP-opleidingsplekken zijn, dat er leermeesters zijn voor de praktijkonderdelen waar ervaring in opgebouwd kan worden en dat er contacten worden onderhouden met de leerlingen.

Voor het creëren van leer-werkplekken moet onder meer acquisitie worden gepleegd.

a) Acquisitie van ROP-restauratiebedrijven

Stelselmatig worden bouwbedrijven benaderd die restauratiewerkzaamheden uitvoeren. Behalve met de grote restauratiebedrijven die zijn aangesloten bij de Vakgroep Restauratie, worden ook contacten onderhouden met bouwondernemingen die af en toe een restauratieklus uitvoeren. Om te werken aan een verbreding van het ROP wordt extra aandacht besteed aan de gespecialiseerde aannemerij, zoals dakdekkers en molenbouwers.

b) Acquisitie van ROP-restauratieprojecten

De ROP-coördinator houdt bij welke restauratiewerken in voorbereiding zijn en in de aanbestedingsfase verkeren. Getracht wordt in het bestek opgenomen te krijgen dat het werk als ROP-opleidingsproject wordt uitgevoerd.

Acquisitie vindt ook plaats door met regelmaat restauratiebedrijven en grote monumenteneigenaren te benaderen met de vraag of er restauratieprojecten aanstaande zijn, waarop leerlingen kunnen worden geplaatst.

c) Het koppelen van leerlingen aan de leer-werkplekken

Voor het behoud van vakmanschap is de instroom van leerlingen cruciaal. In veel gebieden zijn er momenteel amper leerlingen. Dat betekent leerlingen inspireren en motiveren en tegelijkertijd belemmeringen wegnemen, zodat het volgen van een restauratieopleiding een aansprekende optie wordt.

Behalve leerlingen uit het reguliere beroepsonderwijs, richt ROP Zuid-West zich ook op zij-instromers en personen met een afstand tot de arbeidsmarkt inclusief statushouders.

d) Het volgen van de leerling op de werkplek

Regelmatig vindt er overleg plaats over hoe het gaat met de leerlingen op ROP-restauratieprojecten. Daartoe bezoekt de ROP-coördinator het bouwproject, of vindt er anderszins afstemming plaats. In gesprekken met de leerling, leermeester en/of uitvoerder wordt de voortgang van de leerling besproken en wordt nagegaan of hij met het maken van zijn toetsen op schema zit.

2) Het in stand houden en verbreden het ROP-netwerk – versterken van de infrastructuur voor restauratievakmanschap

Het koppelen van leerlingen aan ROP-opleidingsplekken kan alleen plaatsvinden als het ROP-netwerk in stand blijft en wordt onderhouden (relatiebeheer). Er is een hecht bouwteam, dat doelgericht en samen optrekt. ROP vervult hierin een makel- en schakelfunctie.

a) Monitoren - signaleren - initiëren - afstemmen en samenwerken

Om het ROP-netwerk in stand te houden en waar mogelijk te verbreden en te versterken moet proactief en in “teamverband” worden geopereerd. Samenwerking is hierbij een kernwoord. Belangrijke samenwerkingspartners zijn onder meer restauratiebedrijven, (provinciale) overheden, ROC's, Bouwmensen en opleidingsbedrijven.

b) Het vernieuwen en versterken van de restauratieopleidingsstructuur

Er dienen nieuwe initiatieven te worden genomen en/of te worden ondersteund om een bestendige opleidingsinfrastructuur ten behoeve van het restauratie-vakmanschap te bewerkstelligen. Cruciaal is dat het weer mogelijk wordt om een diploma of certificaat op het gebied van restauratie te behalen. ROP Zuid-West kiest er voor om “rustig” te beginnen i.c. het aanbieden van de keuzemodule “Basis Restauratie Timmeren / Metselen”. Later kan dit worden uitgebreid naar Masterclasses. Bij ROP Zuid-West is hier ervaring mee opgedaan.

c) Aansluiten bij regionale praktijk- en kenniscentra voor restauratie en ambacht in andere provincies

Voor een structurele aanpak vormen regionale praktijk- en kenniscentra voor restauratie en ambachtelijk werk een belangrijke basisstructuur. Dit zijn als het ware ankerpunten, met daaromheen allerlei samenwerkingsverbanden. Van daaruit worden initiatieven genomen om te komen tot imagoverbetering voor de bouw- en restauratiesector, worden regionale cursussen en trainingen georganiseerd, vindt kennisontwikkeling plaats etc. In andere delen van het land zijn hier heel goede ervaringen mee opgedaan.

3) Het vergroten van de belangstelling en waardering voor het restauratievakmanschap – promotie van vakmanschapsopleidingen

Het beeld van de bouw- en restauratiesector is niet positief. De instroom van leerlingen in het restauratievakgebied wordt daardoor in negatieve zin beïnvloed. Dit vraagt om goede informatie en een charmeoffensief. Duidelijk is dat dit een langlopend project is.

a) Imagoverbetering bouw- en restauratieopleiding: promotiefilms

Via eigentijdse filmpjes en met gebruikmaking van social media wordt onder jongeren de bouw- en restauratiesector onder de aandacht gebracht en gepromoot. Kernwoorden zijn: mooi en afwisselend werk – brede inzetbaarheid – goed toekomstperspectief – innovatief. Het ontwikkelen van dergelijke filmpjes is een kostbare aangelegenheid. Zo veel mogelijk wordt aangesloten bij andere initiatieven. Daarnaast wordt geprobeerd aanvullende financiële bronnen hiervoor aan te boren.

b) Promotieactiviteiten

Om vakmanschapsopleidingen te promoten is ROP Zuid-West aanwezig tijdens Beroepenoriëntatie Techniek Zeeland en Techniek Experience Zeeuws-Vlaanderen en andere informatiebijeenkomsten, zoals tijdens de Open Monumentendagen e.d.

c) *Voorlichting Basisscholen (groep 7-8)*

Om de interesse voor techniek en restauratiewerkzaamheden in het bijzonder te bevorderen willen we kinderen in groep 7 en 8 van basisscholen reeds interesseren. Dit doen we door het aanbieden van gastlessen, het verzorgen van excursies naar een project en doe-activiteiten op het werk.

d) *Voorlichting aan jongeren op VMBO-scholen*

ROP Zuid-West bezoekt een aantal (V)MBO scholen om jongeren te informeren en te interesseren van het restauratievakgebied. Insteek is dat het volgen van een restauratieopleiding een goed toekomstperspectief biedt en dat de opleiding eigentijds is, alsook dat het mooi en afwisselend werk is. Er worden gastlessen en excursies verzorgd.

4) *Bevorderen keuzemodule “Basis Restauratie Timmeren / Metselen”*

In de restauratiesector is met name behoefte aan de mensen die het met hun hoofd kunnen bedenken en het met hun handen kunnen maken. Het gaat hier om de oude restauratieopleiding niveau 3. Deze bestaat weliswaar niet meer, maar dat neemt niet weg dat vaklieden met een dergelijke achtergrond onmisbaar zijn. Daarom worden er vanuit ROP Zuid-West concrete activiteiten ontplooid om mensen vakopleidingen te laten volgen, waar het leren met de handen binnen het restauratievakgebied centraal staat. Verder worden er Masterclasses op niveau 3 en niveau 4 verzorgd met extra aandacht voor restauratie.

5) *Innovatie en productvernieuwing*

Kennis van oude technieken en materialen kan een prima springplank zijn voor productvernieuwing en kan zo tot nieuwe toekomstperspectieven leiden. Daarnaast dienen er nieuwe technieken zich aan, die binnen de restauratiesector heel goed toepasbaar blijken te zijn. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om CNC gestuurde houtbewerkingsmachines, het toepassen van digitale technieken (o.a. het 3D BIM, Bouw Informatie Model) of het vervaardigen van nieuwe ambachtelijke producten. Regionale praktijkcentra voor het restauratievakgebied kunnen hierin een voortrekkersrol spelen.

a) *Kennisuitwisseling*

De restauratiesector is gebaat bij kennisoverdracht, zeker als het gaat om de combinatie van oud en nieuw. ROP wil hierin een voortrekkersrol vervullen.

b) *Nieuwe toepassingen in de molenbouw*

Er wordt gekeken naar nieuwe toepassingen in de molenbouw op het gebied van kalkmortel in samenwerking met TU Delft en Vink restauratie

6. Resultaatdoelstellingen ROP Zuid-West in 2020

Naast het onderhouden van het ROP-netwerk, het realiseren van leer-werkplekken, het koppelen van leerlingen aan ROP-restauratieprojecten en het leveren van een actieve bijdrage aan innovatie, worden door ROP Zuid-West in 2020 de volgende concrete resultaatdoelstellingen nagestreefd:

- aantal ROP-restauratieprojecten:	ca. 30
• Zeeland: ca. 10/12	
• Zuid-Holland: ca. 18/20	
- aantal betrokken bedrijven:	ca. 25
- aantal leerlingen niveau 3 (timmeren en metselen):	ca. 20
• Timmeren: ca. 17	
• Metselen: ca. 3	
- aantal leerlingen oriëntatie niveau 2 (timmeren en metselen):	ca. 25
• Timmeren: ca. 20	
• Metselen: ca. 5	
- opleiding "Technicus Hout en restauratie" niveau 3	1
- aantal leerlingen met keuzemodule "Basis Restauratie"	30
- aantal leerlingen Praktijktraining Restauratie ambacht timmeren	30
- aantal leerlingen Masterclass (niveau 3 en 4)	20
- aantal restauratieleerlingen niveau 4 (i.s.m. NCE)	18
- aantal leerlingen overige beroepen (o.a. schilders, dakdekkers)	14
- aantal leerlingen BOL4 module restauratie	ca. 18
- aantal personen met een afstand tot de arbeidsmarkt	3
- aantal gastlessen:	2
- aantal excursies	3
- aantal masterclasses	2
- voorlichting op (v)mbo scholen, tijdens bouw- en techniekdagen en/of evenementen	ca. 10

7. Begroting ROP Zuid-West in 2020

Voor de kosten van de inzet van personeel van ROP Zuid-West is uitgegaan van een all-in uurtarief van € 75,-. De ureninzet wordt geadmistreerd door middel van een urenverantwoording. Daarnaast worden externen ingezet om de resultaatdoelstellingen te realiseren, alsook worden voor de administratieve werkzaamheden externe krachten ingezet tegen een uurtarief van ca. € 35,- per uur.

De accountant van ROP Zuid-West controleert de financiële bescheiden van ROP Zuid-West over het boekjaar en geeft daarvoor een controleverklaring af.

De bijdrage vanuit het ministerie van OCW is, overeenkomstig het toegekende bedrag in 2019, begroot op € 40.000,-. De subsidie van OCW wordt door ROP Nederland aangevraagd en vervolgens aan de ROP-regio's uitgekeerd. Van deze bijdrage vindt een afdracht plaats aan ROP Nederland ter grootte van € 5.000,-. De bijdrage van de provincies Zeeland en Zuid-Holland is geraamd op € 20.000,-. Dit sluit aan bij de bijdragen die in voorgaande jaren is ontvangen.

Aan Stichting O&O-fonds voor Infra en Bouw wordt voor 2020 een subsidie gevraagd van € 25.000,-.

INKOMSTEN

Subsidie OCW	€ 35.000,-
O&O Fonds Bouw en Infra	€ 25.000,-
Provincie Zeeland	€ 20.000,-
Provincie Zuid-Holland	€ 20.000,-
Totaal	€ 100.000,-

Uitgaven

	Ureninzet
1. <i>Het creëren van leer-werkplaatsen voor leerlingen in de restauratie</i>	300 uur
2. <i>Het in stand houden en verbreden het ROP-netwerk – versterken van de infrastructuur voor restauratievakmanschap</i>	80
3. <i>Het vergroten van de belangstelling en waardering voor het restauratievakmanschap – promotie van vakmanschapsopleidingen</i>	195
4. <i>Bevorderen keuzemodule “Basis Restauratie Timmeren / Metselen”</i>	225
5. <i>Innovatie en productvernieuwing</i>	120
Totaal	920 uur

Directe kosten

- Deelname beurzen	€ 2.500,-
- Promotie (website en materialen)	€ 2.000,-
- Organisatie van gastlessen en excursies	€ 2.000,-
- Gastlessen basisscholen en VMBO's	€ 3.000,-
- Aanvullende praktijktrainingen niveau 3 timmeren	€ 2.000,-
- Reiskosten ROP-coördinatoren	€ 3.000,-
- Financiële administratie en secr. adm. ondersteuning	€ 9.500,-
- Kosten externen	€ 400,-
- Huisvestingskosten	€ 3.600,-
- Kosten accountant ROP Zuid-West	€ 3.000,-
Totaal	€ 31.000,-

UITGAVEN (totaal)

- ureninzet: 920 uur x € 75,- =	€ 69.000,-
- directe kosten:	<u>€ 31.000,- +</u>
Totaal	€ 100.000,-